

Toetuste saldode inventeerimise kohta alates 2019

2019. a on muutunud SFOSis registreeritud toetuste vahendamise kajastamine, mis on viidud RAMist rakendusasutustesse (Riigikantselei, ministeeriumid). Saldod tekivad SFOSist saadud automaatkannetest, 2019. a algusaldod aga tekkisid raamatupidamislike teatiste alusel saldode ülevõtmise teel sihtasutustest ja RAMist.

Võtame arvesse, et avaliku sektori üksuste vahel ei saadeta saldoteatise, vaid saldodid võrreldakse saldoandmike info alusel. Samuti võtame arvesse, et avaliku sektori üksustele kehtib üldeeskirja § 25 lõige 7, mille kohaselt toetuse saaja esitab andjale või vahendajale teatise hiljemalt 31.01. järgmisel aastal sihtfinantseerimisega seotud nõuete ja kohustiste kohta, kui tal on aasta lõpu seisuga bilansis nõudeid ja kohustisi toetuste andjate ja vahendajatega. Seega nendega saldode inventeerimine toimub vastavate teatiste ja saldoandmike infosüsteemis olevate saldode alusel. Oleme kokku leppinud saldoteatise lihtsama vormi ning teeme ühiselt jõupingutusi, et neid teatise hakkaksid avaliku sektori üksused saatma senisest rohkem ja kiiremini.

Avaliku sektori üksuste puhul saab SAPI saldodid võrrelda eelpool kirjeldatud saldoteatiste saamisel SAP BO aruandega RP012, mis TP-koodide ja grantide kaupa esitab saldod, mis peaksid minema võrdluse vastaspoole teatistes esitatud saldodega. Aruandesse saab tuua täiendavalt finantskande rea selgituse teksti, et näha näiteks SFOSi projekti koodi vms. Teiseks saab kasutada SAP BO aruannet SF109, võttes päringusse kõik maksetaotluste staatused. Viimasest saab võrrelda, kui palju maksetaotlusi on SFOSis menetluses, millistes staatustes ja summades.

Avaliku sektori üksustega on probleem, et nende maksetaotluste kinnitamine ja väljamaksmine kestab pikalt ning enne seda meil ei ole SFOSist kannet tulnud. Saldode võrdlemisel peaksid avaliku sektori üksused meile esitama oma projektide kohta saldod nii, et saldod oleksid seostatavad projekti kohta SFOSis olevate maksetaotluste staatustele. Nad näevad e-toetuses, millises staatuses on maksetaotlused, millel on kajastatud võrreldava aruandeaasta kulusid. Kõik maksetaotlused, mis pole kinnitatud staatuses, peavad olema võrdlemise momendil saldode vahes.

Kui peale saldode võrdlemist tulevad teatud avaliku sektori üksuste kohta SFOSist uued kohustiste kanded SAPI võrreldavasse aruandeaastasse, siis saaks saldoteatise avada ja teha sinna märke vahe kadumise kohta (kui maht ei ole suur). Iga valitsemisala talitus leiab ise parima lahenduse, kuidas saldoteatise kasutada ja erinevusi kaardistada.

Saldoandmikud suletakse 31.03., erandjuhul saab suurte vahede korral ka hiljem kandeid teha ja saldoandmiku juurde sisestada. Saldoandmiku sulgemise momendiks peaks olema tehtud täiendavad kanded nende saldode kohta, mis ainult SFOSi automaatkannetele tuginedes vaheks jääksid. Iga valitsemisala talitus otsustab ise, millal teha täiendavaid kandeid ja millise süsteemiga neid hiljem tagasi võtta („reverse“). Väikeste summade korral võib jääda vahe, suuremate summade (alates 100 000.-) tuleks pigem eelistada käsitsi kannet vahe likvideerimiseks (toetuse saaja teatise kaudu). Oma valitsemisala sisestes saldodes ei tohi vahet jääda.

Väljaspool avalikku sektorit olevate üksustele tuleks saata oluliste nõuete ja kohustiste inventeerimiseks saldoteatiseid. Iga valitsemisala talitus otsustab ise, millistest summadest alates saldoteatise saata ja millist aruannet selleks kasutada. Võib kasutada SAPI automaatse saldoteatise vormi ning saata selle nii arvete kui ka toetuste kohta. Võib kasutada RP012 ja mitte saata seda koos nende saldodega, mis jäävad seoses arvetega. Võib kasutada mingit muud sobivat lahendust.

Tagasinõuete kontod (1065) tuleks lisaks võrrelda SFOSi tagasinõuete aruandega, samuti ettemaksed.

Nõuded EL vastu tuleks inventeerida koostöös RTK toetuste maksete osakonnaga TMO). Kõigepealt uurime TMO-lt, mis seisuga saadetakse viimane maksetaotlus ELile. See tähendab, et kui maksetaotlus saadetakse detsembri lõpu seisuga (täpsemalt 30. detsembri seisuga), siis saame inventeerimise korraldada aasta lõpu seisuga, kui mitte, tuleb inventeerimiseks valida sobiv lähima kuu lõpp enne seda. Võtame arvesse, et TMO võtab arvesse kuni antud kuu lõpuni SFOSist tehtud väljamaksed toetuste saajatele, kuid jätab alati kuu viimase kuupäeva maksed maksetaotlusest välja.

TMO-lt saame seni laekumata ja kuni teatud kuu eelviimase kuupäevani arvesse võetud nõuete faili, milles on kajastatud nõuete summa ELile iga toetuse meetme tegevuse kohta, mis vastab SAPis grandid koodile. Selle faili alusel saame arvutada EL toetuse osakaalu toetuse kogumahust meetme tegevuses, mis vastab ELilga kokku lepitud määrale. Valitsemisalal on aga lubatud ühes meetme tegevuses rakendada erinevatele projektidele erinevaid EL toetuse osakaale. Sel juhul ei lähe meie nõuded täpselt kokku ELile TMO poolt esitatud taotlusega ning me peame arvestama, et vahe tekib erinevate toetuse määrade rakendamisest.

Võrdleme TMO-lt saadud nõuet SAPis oleva nõudega. Selleks leiame SAPist nõuded grantide kaupa inventeerimise kuu lõpu seisuga (kontogrupp 1035), sellest lahutame kohustised sama seisuga (kontogrupp 2035), samuti lahutame kuu viimase kuupäeva väljamaksed grandist. Lahutame need summad, sest neid ei ole TMO veel lülitanud ELile esitatud nõuete hulka.

TMO annab meile ühtlasi teada inventeerimiseks need üksikjuhud, kus SFOSis on küll toetuse andmine kirjas, kuid nad ei ole seda ELilt sisse nõudnud, kuna nad ootavad rakendusüksuse poolt finantskorrektsiooni otsust ja selle SFOSis tagasinõudena kajastamist. Arvestame, et nende summade võrra on meie nõuded suuremad. Sellised mittesertifitseeritud summad ei anna otseselt alust tagasinõuete arvelevõtmiseks raamatupidamises, kuna need on üldjuhul jäetud sertifitseerimata kogu väljamakse ulatuses, aga tagasinõue võib puudutada ainult osa sellest, st konkreetne tagasinõude summa on alles selgitamisel.

Sildfinantseerimise ehk riigikassast saadud arvelduskrediidi arvestamiseks kasutame aruannet KASSA009. Kontrollime, et KASSA009 saldod vastaksid EA005 kassapõhiste saldodele toetuste korral liigiga 40. Lisaks kajastame arvelduskrediidina liigiga 41 nõuete summa EL vastu, millest on lahutatud kohustiste summa sama liigiga.

Aruandes KASSA009 näeme liigi 40 toetuse eelarve avamise viimast teksti. Teatud juhtudel saab sellelt teada sildfinantseerimise tagastamise kuupäeva, kuid teatud juhtudel mitte (näiteks, kui viimane kirje oli tehtud eelarve ümbertõstmise kohta K-lt I-le). Kui sildfinantseerimise tagastamise tähtaeg ei paista, tuleb see leida aruandest EA009 iga konkreetse toetuse kohta või eelmise aasta jäägi korral Janika Otsingu tabelist. Tagastamise tähtaja ületamise korral tuleb info saata asutusele ja ministeeriumile. Vastuste alusel võib olla vajadus kajastada ebatõenäolisi nõudeid või ka pöörata toetusest finantseeritud kulud ringi muudele eelarve allikatele asutuse selgituse alusel. KASSA009 päringud koos lisakommentaaridega tuleb lugeda samuti inventuuri dokumentideks.

